

325/07.01.04/2024

Vastaus Helsingin Sanomien tietopyyntöön

Päätös Päätän, että pyydettyjä asiakirjoja ei luovuteta pyytäjälle.

Selostus Helsingin Sanomat on pyytänyt 8.4.2024 Kirkkonummen kunnalta tietoa, onko tietty alaikäinen lapsi muuttanut kunnastamme Vantaalle ja tietoa, missä koulussa hän on ollut oppilaana. Tietoja on ilmoitettu käytettävän journalistisessa tarkoituksessa.

Perustelu

Lähtökohtaisesti oppilasrekisterin tieto on julkista siltä osin, kuin se koskee seikkaa, että onko opiskelija ollut oppilaana tiettyssä koulussa. Tyypillistä on, että koulut esimerkiksi luovuttavat medialle tietoja valmistuneista opiskelijoista, elleivät opiskelijat ole kieltäneet tietojensa luovuttamista. Esimerkiksi nimenomaista rekisteröidyn suostumusta ei ole katsottu edellyttävän ao. tiedon luovutukseen.

Julkisuuslaki antaa tässä tilanteessa kuitenkin viranomaiselle myös harkintavaltaa määrittellä tieto salassapidettäväksi. Salassapito tulee kuitenkin pohjautua lakiin perustuvaan valtuutukseen.

Vantaan rikostapaus herättää maassamme runsasta keskustelua ja sen vaikutukset esimerkiksi sosiaalisen median keskusteluissa ovat laajoja. Keskustelu on aggressiivista ja jyrkkää sekä varsin usein asiatonta ja omiaan heikentämään siihen mukaan vedettyjen yksityisyyttä, turvallisuutta ja kotirauhaa.

Perinteistä mediaa koskee alan eettinen normisto ja Julkisen Sanan Neuvoston valvonta, jolloin ylilyöntejä tapahtuu varsin harvoin. Tiedonvälitys on Suomessa pääosin asiallista. Julkaistu tieto kuitenkin ohjautuu keskustelupalstojen kautta maalittamaan yksittäisiä kohteita hyvinkin hyökkäävästi.

Sananvapaus, julkisuus ja toisaalta yksityisyys, yksityiselämän suoja, kotirauha sekä henki ja terveys ovat kaikki keskeisiä perusoikeuksia. Kun otetaan huomioon, että koulun velvollisuus on suojella oppilaitaan, katsoo Kirkkonummen kunta, erityisesti riskin kohdistuessa alaikäisiin asiassa sivullisiin, että tiedon luovuttaminen tässä tapauksessa on erityistilanne, jossa se on oikeutettu kieltäytymään tietoa luovuttamasta.

Kotirauhan lisäksi on perustuslailla suojattuna julkisrauha. Yksi julkisrauhan soveltamisalue ovat koulut. Kunta katsoo turvaavansa myös julkisrauhaa tällä asiakirjojen luovuttamisen pääsäännöstä poikkeavalla päätöksellään.

Kunta toteaa, että kyseessä on sivullisten henkilöiden suoja Kirkkonummen kunnassa mutta laajemminkin. Oleellista on, että rikoksesta epäiltyyn koululaiseen yhdistyy julkisuudessa väite häneen kohdistuvasta kiusaamisesta edellisessä koulussa. On mahdollista poissulkutekniikalla sulkea pois ne oppilaitokset, joissa rikoksesta epäilty koululainen ei ole ollut oppilaana. Tällöin lopputuloksena on, että joko tiedon luovutuksella tai poissulkutekniikalla etsitty koulu oppilaineen leimataan julkisuudessa erittäin raskaasti, vaikka uutinen sinänsä olisi asianmukainen.

Korkein hallinto-oikeus on antanut äskettäin ennakkopäätöksen 2024:59, jossa on puntaroitu sivullisten henkilöiden oikeussuojaa. Siinä on annettu tärkeä merkitys tapauksen kannalta ulkopuolisten tahojen suojaamiseen ja heidän yksityisyyteensä. Vaikka ao. päätös käsittelee erityistä ja varsin ainutlaatuista oikeustapausta, on sen ennakkotapausarvo Kirkkonummen kunnan käsityksen mukaan nimenomaan sivullisten yksityisyyden painottamisessa ja sivullisten oikeussuojan punninta siten soveltuu myös nyt käsillä olevaan tilanteeseen.

Päätöksen peruste

Oleellisia lainkohtia päätöksessä:

Julkisuuslaki 22 § 1 mom, jonka mukaan ”Viranomaisen asiakirja on pidettävä salassa, jos se tässä tai muussa laissa on säädetty salassa pidettäväksi tai jos viranomainen lain nojalla on määrännyt sen salassa pidettäväksi taikka jos se sisältää tietoja, joista on lailla säädetty vaitiolovelvollisuus.”

Perusopetuslaki 29 § ja 3a § Oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön sekä lapsen edun ensisijaisuus

Perustuslaki 7 § Oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen

Perustuslaki 10 § Yksityiselämän suoja

Perustuslaki 22 § Perusoikeuksien turvaaminen

Lapsen oikeuksien sopimus, artikla 3

Ikonen Eeva-Kaisa
Sivistysjohtaja

Lisätiedot:
puh. 09 29671 (vaihde)

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu Kirkkonummen kunnan asianhallintajärjestelmässä. Denna handling har undertecknats elektroniskt i Kyrkslätt's kommun's ärendehanteringssystem.

Tiedoksi Helsingin Sanomat